

Sygn. akt XXVIII C 17764/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2023 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: **sędzia Aldona Szawrońska-Eliszewska**

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2023 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko syndykowi masy upadłości (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia

postanowił:

Udzielić powodowi zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności umowy kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF z dnia 25 lipca 2008r. zawartej między (...) Bank SA z siedzibą w W. - Oddział (...) a J. K. poprzez unormowanie praw i obowiązków stron umowy na czas trwania postępowania w ten sposób, że wstrzymuje obowiązek dokonywania przez powoda spłat rat kredytu w wysokości i w terminach określonych w umowie kredytu w okresie od dnia 28 października 2023r. do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie.

W pozostałym zakresie wniosek o zabezpieczenie oddalić.

Sygn. akt XXVIII C 17764/21

UZASADNIENIE

Wniosek o zabezpieczenie jest zasadny w części dotyczącej zwolnienia powodów z obowiązku uiszczania rat w związku z umową o kredyt hipoteczny. W pozostałym zakresie wniosek nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Natomiast zgodnie z treścią art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. W świetle zaś treści art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Postępowanie zabezpieczające jest procesową formą tymczasowej ochrony prawnej i spełnia pomocniczą rolę w stosunku do postępowania rozpoznawczego, przy czym w obecnym stanie prawnym relacja tych postępowań jest złożona. Przede wszystkim udzielenie zabezpieczenia jest dopuszczalne nie tylko w sprawach o zasądzenie świadczenia, lecz także o ustalenie lub ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Ponadto udzielenie zabezpieczenia nie musi zmierzać do zapewnienia wykonalności przyszłego orzeczenia, ale może mieć za zadanie umożliwienie lub ułatwienie osiągnięcia innego celu postępowania (art. 730¹ § 2 k.p.c.). Zgodnie z treścią art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w

udzieleniu zabezpieczenia. Na gruncie przepisów zawartych w art. 730 i nast. k.p.c., celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy możliwe będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania. W tym też szeroko pojmowanym zakresie dokonywać należy oceny łącznego zaistnienia przesłanek określonych w art. 730¹ § 1 k.p.c., a warunkujących udzielenie zabezpieczenia w postaci uprawdopodobnienia roszczenia i interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, zdefiniowanego w § 2 cytowanego przepisu. Przy czym art. 730¹ § 1 k.p.c. nie nakłada na stronę obowiązku udowodnienia dochodzonego roszczenia, czy też jego uprawdopodobnienia w stopniu graniczącym z pewnością, a wymaga jedynie, by *prima facie* istniała szansa na jego istnienie.

Postępowanie zabezpieczające stanowi przy tym przyspieszone, odformalizowane postępowanie, w ramach którego wymagane jest nie udowodnienie, lecz uprawdopodobnienie istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, a zatem zgodnie z art. 243 k.p.c. nie jest konieczne zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. Odformalizowany charakter uprawdopodobnienia wymaganego na potrzeby udzielenia zabezpieczenia roszczenia rzutuje na sposób oceny materiału dowodowego zaferowanego na etapie składania wniosku o udzielenie zabezpieczenia. W zakresie pierwszej z wymienionych przesłanek należy uprawdopodobnić, iż w konkretnych okolicznościach faktycznych uprawnionemu przysługuje roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa (vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 października 2018 r. sygn.).

W ocenie Sądu strona powodowa uprawdopodobniła istnienie roszczenia o ustalenie nieważności umowy o kredyty opisanego powyżej.

Kwestionowane przez stronę powodową klauzule umowne były przedmiotem wielokrotnego badania sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, przy czym dominuje obecnie pogląd o abuzywności tego typu postanowień zawartych w umowach indeksowanych do waluty franka szwajcarskiego. Przy czym w orzecznictwie wyraźnie zaznacza swoją dominację pogląd, że skutkiem uznania klauzul indeksacyjnych za nieważne jest upadek całej umowy ze skutkiem *ex tunc*, to jest stwierdzenie jej nieważności (vide: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyrokach z dnia 30 grudnia 2019r. I ACa 697/19, z dnia 4.12. 2019 r. I ACa 442/18, z dnia 13.11. 2019 r. I ACa 674/18, z dnia 13.11.2019r. I ACa 250/19 oraz Sądu Najwyższego z dnia 11. 12. 2019 r. VCSK 382/18). Tak też wypowiedział się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (vide: wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie 118-17 Z. D. przeciwko (...) Bank (...) Z.. Pkt 52 i z dnia 5 czerwca 2019. W sprawie C-38/17 G. przeciwko H.. pkt. 43 oraz z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18 K. D. i J. D. przeciwko (...) Bank (...) pkt. 44).

Wskazać należy, że na mocy postanowień przedmiotowej umowy kredytowej doszło do powstania między stronami długotrwałego stosunku prawnego. Ewentualne uwzględnienie roszczeń kredytobiorcy o zapłatę (zwrot) należności spełnionych dotychczas na rzecz banku nie regulowałoby w sposób definitywny wzajemnych relacji stron. Wniosek przeciwny byłby zasadny tylko przy przyjęciu, że prawomocne orzeczenie sądu wiąże nie tylko w zakresie sentencji, ale również motywów rozstrzygnięcia, co do czego nie ma jednak zgody w orzecznictwie i doktrynie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2019 r., sygn. I CZ 112/18, w którym wskazano, że „W zależności bowiem od poglądu prezentowanego przez poszczególne składy orzekające w procesach o inne roszczenia z tego samego stosunku prawnego, kwestia oceny mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia może być różnie rozstrzygana. Skutkuje to brakiem pewności sytuacji prawnej strony.”). Tymczasem stwierdzenie nieważności umowy przesądza nie tylko o (ewentualnej) możliwości domagania się zwrotu już spełnionych świadczeń. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 28 października 2018 r., sygn. I ACa 623/17, „Orzeczenie stwierdzające nieważność umowy niweczy jej skutki *ex tunc* i z uwagi na związanie zarówno stron, jak i innych sądów jego treścią z mocy art. 365 § 1 kpc, jako swoisty prejudykat, ma istotne znaczenie dla dalszych czynności stron w związku ze spłacaniem kredytu przez powoda.” Rozstrzyga w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania na rzecz banku świadczeń w przyszłości, a więc o nieistnieniu obowiązku spłaty kolejnych rat kredytu. Jedynie zatem ustalające orzeczenie sądu znosi więc wątpliwości stron i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia banku wynikające z umowy. Na tym zaś polega interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c.

W związku z powyższym, żądanie ustalenia nieważności umowy kredytu należy uznać na obecnym etapie za uprawdopodobnione w świetle przedstawionych okoliczności.

W ocenie Sądu powodowie wykazali także istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności spornej umowy kredytu. W przypadku domagania się zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego interes ten istnieje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.).

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia w każdym z tych kryteriów jest ściśle związany z osiągnięciem celu postępowania w sprawie. W sprawach, których istota polega na ukształtowaniu prawa lub stosunku prawnego albo ustaleniu prawa lub stosunku prawnego, osiągnięcie celu postępowania będzie polegało na zapewnieniu skuteczności przyszłego orzeczenia, i to zarówno z uwagi na skutki wynikającego z niego bezpośrednio, jak i pośrednio. Celem niniejszego postępowania jest między innymi ustalenie nieważności przedmiotowej umowy kredytowej, w tym zwolnienie kredytobiorcy od obowiązku dalszego jej wykonywania, tj. świadczenia na rzecz banku i zapobiegnięcie sytuacji dalszego bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego. Dalsze spełnianie świadczeń, co do których na obecnym etapie postępowania zostało uprawdopodobnione, że nie mają oparcia w umowie, doprowadzałyby równocześnie do niezasadnego obciążania powodów i dalszego bezpodstawnego wzbogacania pozwanego, bezzasadnie zwiększając skalę rozliczeń koniecznych w przypadku stwierdzenia nieważności umowy. Strona powodowa otrzymała od pozwanego kredyt w wysokości 1 538 651, 57 zł, przy czym, jak wynika z załączonej do akt dokumentacji, kwota powyższa została już przez powodów spłacona. Dalsze uiszczanie na rzecz pozwanego należności, gdyby w niniejszym postępowaniu zapadło orzeczenie uwzględniające roszczenie ustalenia nieważności umowy, powiększy wielkość bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego kosztem majątku powodów. Wobec powyższego Sąd uwzględnił wniosek o zabezpieczenie roszczenia poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat kredytu przez powodów w wysokości i terminach określonych w umowie od dnia wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu, tak uwzględniony wniosek o zabezpieczenie zapewni uprawnionemu należytą ochronę oraz nie będzie stanowiło obciążenia ponad potrzebę obowiązanego banku (art. 730¹ § 3 k.p.c.).

W zakresie wniosku strony powodowej w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia poprzez zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu i zakazanie pozwanemu dokonywania wpisów w rejestrach prowadzonych przez Biuro Informacji Kredytowej i innych - informacji o niespłaceniu przez stronę powodową rat kredytu wynikających z przedmiotowej umowy kredytu wskutek ich wstrzymania na czas niniejszego postępowania, to należy wskazać, że wnioski te w ocenie tutejszego Sądu nie zasługiwały na uwzględnienie.

Przepis art. 755 k.p.c., statuuje ogólną zasadę, iż sposób zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych winien być odpowiedni do okoliczności. Oznacza to, iż interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia wpływa na zastosowanie należytego sposobu zabezpieczenia, który to sposób z kolei winien być odpowiedni dla zapewnienia wykonania przyszłego orzeczenia bądź realizacji innych celów postępowania.

Należy podkreślić, że strona powodowa z jednej strony twierdzi, że zawarta przez strony umowa kredytu jest nieważna, a jednocześnie domaga się zakazania pozwanemu Bankowi jej wypowiedzania i orzeczenie o tym zakazie w trybie zabezpieczenia roszczenia pozwu. Pogląd ten należy uznać za błędny. Nie jest bowiem prawnie skuteczne wypowiedzenie umowy nieważnej.

Jednocześnie nie można zabronić pozwanemu całkowitego wypowiedzania przedmiotowej umowy kredytu na podstawie innych okoliczności niezwiązanych z niespłaceniem przez powodów rat, których spłata została wstrzymana na podstawie niniejszego postanowienia.

Ponadto zdaniem Sądu uzasadnione zachowanie strony powodowej polegające na wstrzymaniu się z obowiązkiem uiszczania rat wynikających z powyższej umowy nie może stanowić dla pozwanego Banku podstawy do wszczęcia negatywnych dla strony powodowej działań w zakresie informowania podmiotów trzecich o ich niewywiązywaniu

się z postanowień umownych w związku ze wstrzymaniem obowiązku spłat comiesięcznych rat kredytu w oparciu o udzielone im zabezpieczenie na podstawie niniejszego postanowienia. Zgodnie bowiem z przepisem art. 105 ust. 4 i) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1896) banki i instytucje obowiązane są do informowania instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania, korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji, a instytucje te obowiązane są wprowadzić tego rodzaju informacje do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. W świetle przepisu § 1 ust. 2 pkt b), c), e), g), h), i) i j) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2016 roku w sprawie szczegółowego zakresu danych podlegających wymianie pomiędzy instytucjami utworzonymi na podstawie przepisów prawa bankowego a instytucjami pożyczkowymi i innymi podmiotami (Dz. U. z 2016 roku poz. 971) zakres danych podlegających wymianie pomiędzy w/w instytucjami, a instytucjami pożyczkowymi w celu oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, obejmuje dane dotyczące zobowiązania, w tym: źródło zobowiązania, kwotę i walutę zobowiązania, warunki spłaty zobowiązania, przebieg realizacji zobowiązania, stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, datę wygaśnięcia zobowiązania i przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki w jego wykonaniu.

Powyższe oznacza, że niespełnianie przez stronę powodową świadczeń oznaczonych w przedmiotowej umowie kredytu na skutek wstrzymania obowiązku spłat comiesięcznych rat kredytu w oparciu o udzielone zabezpieczenie na podstawie postanowienia wydanego w niniejszej sprawie, nawet w przypadku przekazania przez pozwanego Bank tego rodzaju informacji do w/w instytucji zobowiązuje ten Bank do przekazania także informacji o przyczynie ich nieuiszczenia czyli informacji o udzielonym zabezpieczeniu i wydanym w przedmiotowej sprawie postanowieniu w tym zakresie, co stanowi swoiste usprawiedliwienie w niespłaceniu rat.

Reasumując należy stwierdzić, iż wniosek o zabezpieczenie zasługiwał jedynie na częściowe uwzględnienie. Strona powodowa nie wykazała bowiem, iż brak zabezpieczenia ponad sposób określony w sentencji postanowienia - uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 730 i art. 7301 kpc, Sąd orzekł jak w sentencji.

Sędzia Aldona Szawrońska-Eliszewska

ZARZĄDZENIE

(...)

Sędzia Aldona Szawrońska-Eliszewska